

AHMET ÜMİT'TEN 'AŞKIMIZ ESKİ BİR ROMAN'

Birbirinden ilginç üç öykü...

Ahmet Ümit, hemen her yazdığıyla okurun sarıldığı bir yazar. Betimleyen üslubu, rahat okunurluğu, verdiği bilgiler ve tabii, polisiye olmasının doğurduğu merak onun okunurluğunu belirliyor.

KORKUT AKIN

Ahmet Ümit, ağırlıklı olarak tarih temelli ama günümüzde geçen olayları ele alan Komiser Nevzat'ın öykülerini anlatıyor. Komiser, adı üstünde nevat, dolayısıyla kendisini hep yenileyen, okuyan (ya da bir zamanlar çok okuyormuş) bir polis. Kendisi de şaşırıyor bazen, okuryazar polis mi olmuştuk?

Yeni yayınevine yeni öykülerle gelen Ahmet Ümit, biz okurlara, "hoş bulduk" derken günümüzün sorunlarını öne çıkarıyor: Çevrenin kaybı. Komiser Nevzat, İstanbul'da yaşadığı ve çalıştığı için ağırlıklı İstanbul sorunlarına değinse de, ya-

şamın her anındaki, her alanındaki belirleyici sorunları belirleyici bir şekilde vurguluyor. Bu kez Kuzey Ormanlarının devlet eliyle yok edilmesini, rantsal dönüşümle yok edilen bahçeleri, yol geçirilen koruları da anlatıyor, cinayet öykülerinin içinde.

Ahmet Ümit, hemen bütün yapıtlarında olduğu gibi toplumsal sorunlara da değiniyor *Aşkımız Eski Bir Roman*'da da. Ancak bu değini "mutlu son"la biterken, egemen anlayışın, yani devletin doğru ve eninde sonunda haklı ve kuşkusuz başarılı olduğunu işaret ediyor... Yazarın "subliminal" iletisi olarak. Bunu da Nevzat'ın dilinden öğreniyoruz: "Cinayet soruşturması sadece bir katili bulma faaliyeti değildir. Sayıları kişilerden, işlemleri olaylardan oluşan karmaşık bir matematik problemini çözmek de değildir. Doğrudan insanı anlama uğraşı, yaşamak için doğru yöntemi bulma çabasıdır. Bunca yıl-

lık mesleğimde çözdüğüm ya da çözemediğim her vaka, bana hayat hakkında çok kıymetli bilgiler kazandırmıştır." (s. 151)

Bu düşünce, sakın ola ki, devletin her biriminde olduğu gibi polis gücünde de var olan kayırcı, çıkarıcı, rüşvet ve siyasi emellerle çalışmaların engellenmediğini gözden kaçırıyor anlamına gelmesin. Komiserin artık emekli olan arkadaşı, "Onlar düşünmez Başkomiserim, onlar çıkarlarına bakarlar. Lafa geldi mi de vatan millet, bayrak Kur'an, mangalda kül bırakmazlar ama asıl dertleri midelerinin dolu, sırtlarının pek, geleceklerinin garanti altında olmasıdır. Neyse, siz benden daha iyi biliyorsunuz bu pislikleri" (s.172) diyerek dert yanıyor.

Sosyal olguların psikolojik yansımalarını ve sonuçlarını; kentin ve göç edenin yaşadığı sorunları; siyasi ve sosyal olayların karmaşasını da ayrıntılı aktarıyor öyküler.

AŞKSIZ OLMAZ...

Ahmet Ümit'in aşksız olması mümkün değil... Her ne kadar erkek çerçevesinden bakıyorsa da (Komiser Nevzat, yardımcı Ali ve Zeynep'in ilişkileri) iyi ki Evgenia var. Nevzat'ın sevgilisi Evgenia, gerçekten doğru ve anlamlı bakışıyla kahramanlarımızı kurtarıyor: "Kendine saygısı olan hiçbir kadın, erkeğinin ilgisini çekmek için ünlü biri de olsa, hatta ölü biri de olsa başka bir kadının kılığına girmez." Sonra da, polisiye bu, hangi taşın altından ne çıkacağını bilinemeyeceğini unutmuyor ekliyor: "Yani bence girmez." (s.33)

Dili, anlatımı gerçekten görsel olan (Lütfi Akad, bir buluşmamızda, Vedat Türkali'nin *Bir Gün Tek Başına* romanı için demişti, "Senaryolaştırmaya gerek yok. Doğrudan çekilebilecek bir roman"), okurun, mekânları tanımaya bile gözlerinin önünde canlandırabildiği gerçeklikte yazıyor. Çok da başarılı. Ümit'in bir başka başarısı da güncelliği öykünün içine yerleştirebilmesi. Birbirinden ilginç üç öykü var bu *kitapta* ve çocuk korumacılığıyla göçmen sorununu yerleştirmiş içine. Yine başarılı. Ahmet Ümit, yan öykücüklerle güçlendirdiği anlatısında, okuru merak ettiriyor ama unutmuyor. Dozun da, tam zamanında ve yerinde ana öyküye dönüyor. Sinemacı mı olmalıymış demekten kendimi alamıyorum.

Hemen burada bir parantez açıp; hepimizin belleğinde yer eden klasik romanların ve kahramanlarının da ilk öykünün taşıyıcı gücü olduğunu söylemeliyim. Doktor tavsiyesiyle(!!) hem de... Mera-kınız ikiye katlansın, çünkü hem cinayet var bu öyküde hem de roman kahramanlarının katkısı...

ÖNEMLİ BİR İŞLEVİ VAR...

Okurun aklına takılan (takılması için yolunu yapıyor muhakkak ki) soruların öyküdeki karakterlere sordurması da bir başka başarısı yazarın. Sevdiğiniz bir romanın belleğinizden silinmeyen güçlü ana karakteri sizin yerinize sorunca inceden mutlu oluyorsunuz, pek zordur gü-lümsemek böylesi polisiyelerde ama içten içe gü-lüyorsunuz, çünkü sizin de aklınıza gelmişti o soru.

Sadece Suriyeli göçmenler değil, kentin kente göçen aileler de kendi gelenek göreneklerini, örf ve âdetlerini taşıyorlar yanlarında. Doğaldır ki, İstanbul'da "dünyanın en büyük köyü" oluyor ister istemez ve cinayetler birbiri ardına işleniyor.

Okunmaya, bağl olarak hayatı tanımaya, yorumlamaya çağırıyor Ahmet Ümit, bizleri... Bu da kanıt: "Bu kargaşanın, bu acımasızlığın, bu hoyratlığın içinde biz, birbirine sığınan iki çaresiz insanız." (s. 84). ■

Aşkımız Eski Bir Roman / Ahmet Ümit / Yapı Kredi Yayınları / 224 s. / Eylül 2019.